

Natura v 24 urah – BioBlitz Slovenija

Besedilo in foto: Nejc Jogan

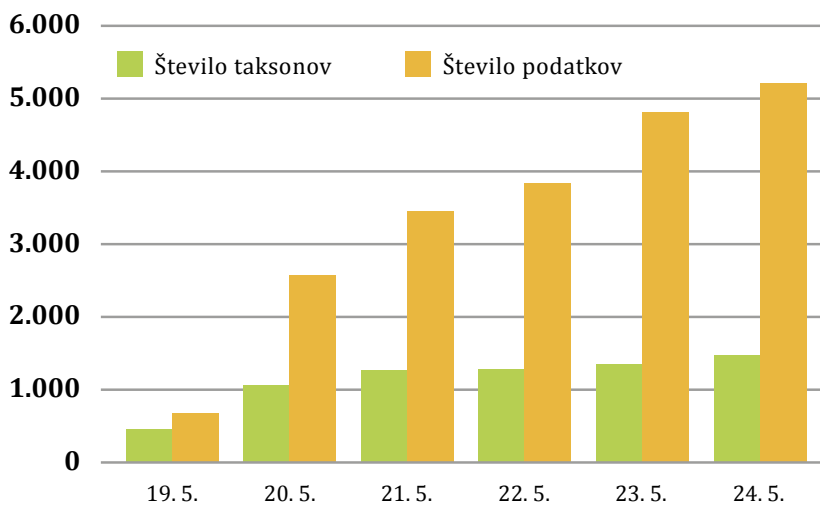
V časih, ko se vse šteje in meri, je pomembna tudi številčna ocena vrst, prisotnih v nekem koščku narave. Če lahko med temi pokažemo na peščico resnično redkih in ogroženih vrst, je naše sporočilo javnosti podčrtano. Če pa vse to stisnemo še v dogodek, ki bi mu lahko rekli »koncentrat raziskovalnega tabora«, še toliko bolje. Podobno idejo, kot smo jo gojili in razvijali v zadnjih nekaj desetletjih z biološkimi raziskovalnimi tabori, so v tujini že primerno zgostili in ji dali malce militantno ime »BioBlitz« ali bolj prijazno tudi »Biodiversity Day«. Dogodke pod tem imenom od leta 1996 dalje tako organizirajo že v številnih državah po svetu. Eden teh je z imenom **Natura v 24 urah – BioBlitz Slovenija** potekal 19. in 20. maja 2017 v Dragi pri Igu.

Osnovna ideja BioBlitza je popolnoma preprosta: v enem dnevu (24 urah) na omejenem območju popisati čim večje število vrst. Na to osnovno idejo je mogoče navezati še več drugih, pogosto neločljivo povezanih:

- ▶ dokumentiranje flore in favne – dogodek uporablja metode, kakršne so sicer v rabi za posamezne skupine rastlin, gliv in živali, rezultati pa tako postanejo del širšega znanja;
- ▶ iskanje in določanje težko določljivih skupin organizmov – šele intenzivno terensko delo nam razkrije tudi »trofeje«, skoraj vedno pa se zanimive najdbe skrivajo v taksonomskih skupinah, ki so slabše proučene;
- ▶ strokovno delo – rezultati so sami po sebi uporabni tudi za strokovno delo, na primer v naravovarstvu, hkrati pa lahko javnosti pokažemo, kako nek strokovnjak dela na terenu;
- ▶ opozarjanje na lokalno biotsko pestrost – na podlagi rezultatov javnost usmerimo v bližnjo naravo, hkrati pa oblikujemo zavest o tem, da je narava lahko tudi na domačem pragu;
- ▶ srečanje z raziskovalci – javnost ima možnost opazovati raziskovalce pri delu v naravi, da lahko vidijo tudi znanstvenike brez belih halj;
- ▶ uživanje pri delu v naravi – s pretiranim poudarjanjem te ideje sicer lahko pride do festivala, ki osnovnemu cilju ne more več slediti.

Temu bi gotovo lahko dodali še:

- ▶ izobraževanje – predvsem za manj izkušene terence je delo pod mentor-

Naraščanje števila podatkov in vrst v zbirki v času akcije BioBlitz Slovenija in nekaj nadaljnjih dneh (vse 2017).

Dve od običajnih vrst na območju: dišeča boljka (*Anthoxanthum odoratum*) s 13 podatki in na njej navadni modrin (*Polyommatus icarus*) z 12 podatki. Nekaj rekorderjev v pogostnosti je imelo čez 20 podatkov.

stvom strokovnjaka nenadomestljivo, lahko pa gre tudi za sodelovanje in izobraževanje širše javnosti;

- ▶ druženje – predvsem gre za druženje terenskih raziskovalcev različnih inštitucij, skupin in stažev.

Ideja o izvedbi tovrstnega dogodka je začela postajati meso, ko se je nekaj predstavnikov bioloških NVO začelo ukvarjati s sodelovanjem pri prijavi projekta na razpis MOP, katerega nosilstvo je prevzelo Herpetološko društvo. Projekt pod imenom Invazivke nikoli ne počivajo je

imel očitno druge poudarke, a kot eno od nalog v okviru projekta smo predvideli tudi akcijo Natura v 24 urah. Vsebinsko smo si pod tem predstavljali klasični BioBlitz. Projekt se je pričel izvajati jeseni 2016. Kakega pol leta pred načrtovanim dogodkom smo se začeli bolj namensko sestajati in oblikovati načrt akcije. Poleg formalno sodelujočih pri projektu smo k sodelovanju nameravali povabiti čim širši krog strokovnjakov za različne taksonomske skupine iz vse Slovenije, kar nam je z doseženo številko 118 aktivno sodelujočih na koncu tudi uspelo. Ne le

število sodelujočih posameznikov, tudi število ustanov in organizacij, iz katerih ti posamezniki prihajamo, je za slovenske razmere odlično.

Ker smo se odločili akcijo izvesti na območju znotraj omrežja Natura 2000, ki naj bi bilo zaradi enostavne dostopnosti še blizu Ljubljane, je bila izbira obrobja Ljubljanskega barja pravzaprav pričakovana. Pestrost habitatnih tipov smo dosegli v dolini Drage pri Igu, v kateri so nekateri ribniki stari že več kot 250 let, med njimi pa se nahajajo različni drugi tipi mokrišč ter na pobočjih na karbonatni podlagi dobro ohranjeni gozdovi in kak travnik. O dovoljenju za akcijo smo se dogovorili s Krajskim parkom Ljubljansko barje (KPLB), ki je seveda tudi zelo zainteresiran za vse zbrane podatke. Za operativni center akcije so nam lovci prijazno odstopili odlično opremljeno lovsko kočo prav v sredini območja, celoten servis zbiranja, urejanja in obdelave podatkov

Delovni utrip: določevanje, vnos podatkov ...

pa je prevzel Center za kartografijo favne in flore (CKFF). Ta je poskrbel za ekipo, ki je vse popisovalce servisiral 24 ur akcije in ki je tako omogočila, da smo imeli prve surove rezultate na podlagi skoraj 3.500 zbranih podatkov za več kot 1.200 vrst na voljo že pol ure po koncu akcije. Na CKFF smo že pred akcijo pripravili tudi razdelitev dveh in pol kvadratnih kilometrov območja na nekaj čez 40 poligonov, ki so predstavljali mrežo za enostavno lociranje najdb in načrtovanje sistematičnega kartiranja. Zaradi specifičnosti vzorčenja je nekaj skupin začelo z delom že v dneh pred dogodkom (npr. nastavljanje pasti), druge so bile v glavnem aktivne v času akcije, tretje bodo za obdelavo vzorcev potrebovale še dneve resnega dela pod mikroskopi in lupami. Končne rezultate akcije tako nameravamo predstaviti jeseni, ko si lahko obetamo kar kakih 1.500 zabeleženih vrst. Težko rečemo, ali je to veliko ali malo, saj primerljive akcije doslej v Sloveniji še ni bilo. Če pa rezultate primerjamo s podobnimi akcijami v tujini, smo gotovo lahko zadovoljni, saj je meja tisoč vrst redko presežena.

Operativno se je aktivnost organizatorjev stopnjevala zadnjih nekaj tednov pred dogodkom, ko je bilo treba preveriti vse potrditve udeležbe, pripraviti majice za sodelujoče, narediti načrt za prehrano in pijačo, na tiskovno konferenco ob koncu akcije povabiti novinarje in zainteresirano javnost itd. Nekaj ur pred začetkom je bila ekipa na mestu in registracija prihajajočih popisovalcev je gladko stekla, prav tako pa je bilo ves čas na voljo kaj za podzob in za potešitev žeje. Izpolnjeni popisni listi so začeli prihajati po nekaj urah in dotok se do konca akcije ni ustavil.

Po nenavadnem spletu okoliščin smo akcijo prostorsko in časovno uskladili z delavnico mednarodnega projekta BidRex,

katerega slovenski partner je Nacionalni inštitut za biologijo. Vsebinsko in geografsko sta bila namreč naš in omenjeni projekt dovolj povezana, da se je ciljna publika v veliki meri prekrivala, sodelovanje na bolj teoretični delavnici v okviru projekta BidRex pa se je po napornem terenskem delu v petek zvečer kar prileglo. In še bolj izdaten piknik za sodelujoče.

Vreme nam je odlično služilo, saj je bilo v petek še pretežno sončno, noč je bila še suha ter ne prehladna, oblačna sobota pa nas je z drobnim pršenjem okoli pol dne postopno prignala s terena, da smo nekoliko prej oddali popise in s tem olajšali vnos podatkov v zbirko. V stopnjevanem dežju nas ni prav veliko ostalo do tiskovne konference ob zaključku akcije, vremenski razlogi pa so verjetno odgnali tudi kaj več obiskovalcev. Poleg dveh domačinov iz Drage sta nas tako obiskala le Janez Kastelic, direktor KPLB, in Karin Gabrovšek kot predstavnica Zavoda RS za varstvo narave. Z nekaj novinarji pa smo bili v navezi pred dogodkom, med njim in po njem.

In kako naprej? Vsem sodelujočim smo se zahvalili za sodelovanje. V nadaljnjih dneh bo vsak dobil svoje urejene podatke iz zbirke, da jih še enkrat preveri in sporoči morebitne popravke. Do septembra pričakujemo še nadaljnje podatke iz določanja zbranega materiala. Ekipa organizatorjev se bo še pred poletjem sestala, da uradno oceni akcijo, zbere izkušnje in jih preoblikuje v napotke in ideje za organizatorje podobnih akcij v prihodnje. Vsi pa se verjetno strinjamo, da take akcije potrebujemo. Razlogov za to je veliko, že v zgoraj omenjenih ciljnih jih najdemo dovolj, a nikakor ne vseh.

Torej: *naj BioBlitz postane tradicionalen!* ✨

Več kot polovica udeležencev akcije ob koncu prvega dne, 19. maj 2017.